

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 45 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten voor het geheel van de open vragen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Jongerenvakanties

1 maximumscore 1

Voorbeelden van mogelijk juiste antwoorden:

Advertenties in:

- folders
- huis- aan- huisbladen
- kranten
- tijdschriften
- radio
- tv

2 maximumscore 1

	basisbehoeften	overige behoeften
op vakantie gaan met vrienden		X
het gebruik van drinkwater op de camping	X	

3 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:

Het totale prijsverschil bedraagt $2 \times € 375 - € 500 = € 250$.

4 B

5 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

$€ 369 + (4 \times € 199) = € 1.165$

- Totaal bedrag na korting: $€ 1.165 \times 0,85 = € 990,25$
- $€ 990,25 / 4$ personen = $€ 247,56$ p.p.

1

1

6 C

T-Shop

7 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:
 $\text{€ } 70.575 / 12.578 = \text{€ } 5,61$

8 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:

omzet	€	157.225
	€	<u>- 70.575</u>
brutowinst	€	86.650
	€	- 69.000
	€	- 38.000
	€	<u>- 12.575</u>
nettoresultaat	€	- 32.925

9 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

inkoopprijs	€	3,45
brutowinst	€	<u>6,21</u>
verkoopprijs	€	9,66
btw	€	<u>2,03</u>
consumentenprijs	€	11,69

indien de verkoopprijs juist berekend is 1

indien de consumentenprijs juist berekend is 1

10 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kosten:

- opslagkosten
- marketingkosten
- personeelskosten
- rentekosten

per juiste soort kosten 1

Opmerking

Als de inkoopprijs/inkoopwaarde van de verkopen is genoemd hiervoor geen scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 D

12 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord:

Klanten die voorheen bij de concurrenten kochten, kopen door de korting nu bij T-shop en blijven misschien bij T-shop kopen.

Kroatië : EU lidstaat nummer 28

13 B

14 maximumscore 1

	juist	onjuist
Vrij verkeer van kapitaal: banken kunnen zich in elke lidstaat vestigen.	X	
(Export)subsidies van de EU maken producten uit de EU goedkoper op de wereldmarkt.	X	

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

15 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$0,73 \times (\text{€ } 62.000.000.000 / 100) = \text{€ } 452.600.000$$

16 maximumscore 2

(1) goed

(2) voordelig

(3) geen

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

17 C

18 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$\text{€ } 1,80 \times 25 / 125 = \text{€ } 0,36$$

19 C

Helaas Pindakaas

20 maximumscore 1

Voorbeeld van een mogelijk juiste uitleg:
Een consumentenorganisatie is onafhankelijk.

21 A

22 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste uitleg:
Beste uit de test betreft de beoordeling op kwaliteit, beste koop betreft de beoordeling op prijs en kwaliteit.

23 maximumscore 1

- hoeveelheid pinda's in %
- smerbaarheid
- smaak
- testoordeel

24 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord:
Olé Creamy: $350/100 \times \text{€ } 0,63 = \text{€ } 2,21$

Opmerking

Scorepunt alleen toekennen wanneer de merknaam en een juiste berekening zijn gegeven.

25 maximumscore 2

	juist	onjuist
De supermarkt laat 2.000 folders huis-aan-huis bezorgen. Dit is een vorm van plaatsbeleid.		X
Voor de deur van de supermarkt kan het publiek pindasoep proeven. Dit is een vorm van promotiebeleid.	X	
De supermarkt neemt voor het eerst de 'beste koop' op in haar assortiment. Dit is een vorm van productbeleid.	X	

indien drie antwoorden juist 2
indien twee antwoorden juist 1
indien een of geen antwoorden juist 0

Arbeidsmarkt

26 C

27 A

28 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juiste berekening:
 $(85.000 / 1,25) \times 100 = 6.800.000$ banen

29 **maximumscore 1**

De verlaging van de bijstandsuitkering leidt tot een **groter** verschil met het minimumloon. Hierdoor zullen mensen met een bijstandsuitkering **wel** sneller op zoek gaan naar een baan.

Opmerking

Scorepunt alleen toekennen wanneer beide woorden juist zijn gekozen

30 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juiste reden:

- Je wilt een WW-uitkering aanvragen
- Je wilt een bijstandsuitkering aanvragen
- Je wilt hulp bij het solliciteren.
- Je wilt hulp bij om- her- of bijscholing.

per juiste reden

1

31 **maximumscore 2**

Voorbeelden van een juist voorbeeld:

- 1 Economisch gevolg: minder geld te besteden
- 2 Sociaal gevolg: minder contacten met collega's

1

1

Stichting Lalibela

32 C

33 maximumscore 2

	wel	niet
goede infrastructuur		X
ondervoeding	X	
laag nationaal inkomen per persoon	X	

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

34 maximumscore 1

	juist	onjuist
Als Batheba zijn benodigde materialen in Nederland moet inkopen is er sprake van gebonden hulp.	X	
Als Batheba een microkrediet ontvangt moet hij dat ook terugbetalen.	X	

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

35 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$€ 750 \times (0,2 - 0,036) = € 123$$

36 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:

$$€ 200,- / 117,6 \times 100 = € 170,07$$

37 maximumscore 1

1 → 4 → 2 → 3 → 5

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examiner in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 26 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

kader stichting Lalibela <http://www.stichtinglalibela.nl/>, examen, p. 16

economie vmbo-BB

Centraal examen vmbo-BB

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-BB

Bij het centraal examen economie vmbo-BB:

Op **pagina 10** van het correctievoorschrift, bij vraag **36** moet altijd 1 scorepunt worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting

In het opgavenboekje ontbreekt de ruimte voor het noteren van de berekening.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren economie vmbo-BB.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

Drs. P.J.J. Hendrikse,
Voorzitter